

A photograph of a business meeting. In the foreground, a person's hand holds a black pen over a document. The document features a line graph with an upward trend and a bar chart. The background shows other people in a meeting setting, slightly out of focus.

Onderzoek 'Toegevoegde waarde ISO 14001-certificatie' Samenvatting en conclusies

9 JUNI 2020

≥ Samenvatting en conclusies	2
≥ Conclusies	3
≥ Samenvatting resultaten	6

Samenvatting en conclusies

Deze samenvatting en conclusies komen uit het volledige rapport dat te vinden is op www.sccm.nl. In de periode oktober-december 2019 heeft SCCM de circa 2.400 organisaties met een bij SCCM geregistreerd ISO 14001-certificaat de gelegenheid geboden een digitale vragenlijst in te vullen met betrekking tot de invoering en certificatie van het milieumanagementsysteem. Van de 17 bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen hebben er 16 in deze periode een e-mail gestuurd aan contactpersonen van de door hen gecertificeerde organisaties om hen uit te nodigen de vragenlijst in te vullen. De meeste certificatie-instellingen hebben na circa 6 weken een herinnering gestuurd. De digitale vragenlijst is door 308 functionarissen van ISO 14001-gecertificeerde organisaties digitaal ingevuld. Het zijn veelal KAM-managers/coördinatoren die de vragen hebben beantwoord.

Van deze 308 organisaties zijn er 127 (41%) actief in diverse industriële sectoren, 67 (22%) in de bouw en landbouw en 114 (37%) in de dienstverlening. Het grootste deel daarvan zit in de commerciële dienstverlening (bijvoorbeeld transport, handel, schoonmaak).

Het aantal werknemers van de in het onderzoek betrokken organisaties varieert, 27% heeft minder dan 50 werknemers, 19% tussen de 50-100 werknemers, 25% tussen de 101-250 werknemers en 28% meer dan 250 werknemers.

Van de organisaties die hebben meegewerkt heeft 30% een milieuvergunning (waarvan 23% BRZO-plichtig) en valt 52% onder Activiteitenbesluit A of B. Voor 18% van de respondenten was dit onbekend.

Zowel organisaties die al langer zijn gecertificeerd als organisaties die recent zijn gecertificeerd hebben aan het onderzoek meegewerkt. 37% van de organisaties is voor 2010 gecertificeerd, 30% in de periode 2011 - 2015 en 31% in 2016 of later.

 TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Conclusies

De resultaten van het onderzoek leiden tot de volgende conclusies:

Goede respons en representatieve steekproef

- De medewerking aan het onderzoek is hoog geweest (16% respons). De verdeling van de respondenten over verschillende branches en CI's is overeenkomstig de werkelijke verdeling en kan daarom als representatief worden beschouwd.
- Voor de interpretatie van de resultaten is van belang dat het vooral KAM-managers zijn welke aan het onderzoek hebben meegewerkt. Directieleden zouden op bepaalde vragen mogelijk anders hebben gereageerd.
- De respons is aanzienlijk lager dan bij het in 2013 uitgevoerde onderzoek (32% in 2013). Dit heeft voor een deel te maken met de aankondiging van het onderzoek. In 2013 liep dit via SCCM en zijn ook alle gecertificeerde organisaties bereikt. Opvallend is dat een aanzienlijk aantal personen wel begonnen is maar de beantwoording heeft afgebroken. Omdat deze afbreking geconcentreerd is op bepaalde punten in de vragenlijst en niet is verspreid over de vragenlijst roept de vraag op of er technische redenen waren voor het afbreken. Er zijn enkele opmerkingen gemaakt over de lengte van de vragenlijst. Bij een volgend onderzoek is dit in ieder geval een aandachtspunt.

ISO 14001:2015-norm is een verbetering, vooral de eisen gericht op betrokkenheid directie

- De ISO 14001:2015-norm wordt ten opzichte van de 2004-versie door de meeste respondenten als een verbetering gezien.
- Dat zwaardere eisen worden gesteld aan de betrokkenheid van de directie komt naar voren als de belangrijkste verbetering ten opzichte van de ISO 14001:2004-norm. Een grotere betrokkenheid van de directie is een gevolg van de invoering van de zogenaamde High Level Structure (HLS) die de basis is voor alle ISO-managementsysteemnormen. Dit betekent echter niet dat alle KAM-managers al tevreden zijn over deze betrokkenheid. Dit blijkt ook uit opmerkingen gemaakt over certificatieproces en suggesties om meer aandacht te besteden aan de directie tijdens audits.
- Voor een aantal wijzigingen in de norm is de vraag of de implementatie daarvan al optimaal is. Dit geldt in het bijzonder voor de gevolgen van veranderingen in het milieu op de organisatie zelf en de borging van de kwaliteit van milieu-informatie.

HLS interessant voor combinatie met ISO 9001, niet voor ISO 45001 en ISO 50001

- Organisaties zijn vooral geïnteresseerd in de combinatie van ISO 14001 en ISO 9001. Daar worden de voordelen van de HLS ervaren. Op basis van de reacties van de respondenten is niet te verwachten dat de HLS grote invloed zal hebben op de belangstelling voor ISO 45001- en ISO 50001-certificatie.

Geen behoefte aan nieuwe eisen in ISO 14001, eerder behoefte aan vereenvoudiging

- Er is geen behoefte aan verbetering van de norm in de vorm van extra eisen. Er is eerder behoefte aan vereenvoudiging van de eisen en het beperken van de toevoegingen ten opzichte van de HLS om zo de combinatie met bijvoorbeeld ISO 9001 nog makkelijker te maken.

De waardering voor ISO 14001-certificatie is goed maar aandacht voor diepgang blijft nodig

- Een gemiddeld rapportcijfer van 7,4 is een goede score. Ten opzichte van 2013 is de waardering op een vergelijkbaar niveau (was 7,5). Bij de industrie lijkt de waardering iets teruggelopen (van 7,6 naar 7,4). Een relatief groot deel van de respondenten is het sterk of enigszins eens met de stellingen dat audits 'dieper' mogen gaan en auditors 'strenger' mogen zijn. Dit is vergelijkbaar met het onderzoek in 2013 en betekent dat de diepgang van audits aandacht blijft vragen.
- Een groot aantal respondenten (23%) heeft suggesties voor verbetering gedaan. Een groot deel van deze suggesties heeft betrekking op de kwaliteit van de audits. De rode draad is daarbij dat audits meer stimulansen moeten opleveren voor het verbeteren van de milieuprestaties en minder gericht moeten zijn op het systeemeisen zelf. Het zijn vooral KAM-managers welke hebben deelgenomen aan het onderzoek. Deze willen de audits graag gebruiken om nieuwe impulsen te krijgen voor verbetering. De resultaten van de audits zullen worden gebruikt om de besluitvorming binnen de organisatie te beïnvloeden. Deze uitkomsten van het onderzoek sluiten aan bij het belang dat door KAM-managers wordt gehecht aan de zwaardere eisen in de norm aan de betrokkenheid van de directie.

ISO 14001-certificatie houdt organisaties scherp en 'bij de les'

- Een belangrijke toegevoegde waarde van certificatie is dat organisaties door de periodieke audits geprikkeld worden om het managementsysteem actueel te houden (90% is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling dat certificatie hen scherp houdt / 75% eens of gedeeltelijk eens met de stelling dat het systeem anders zou versloffen).

ISO 14001-gecertificeerde organisaties verbeteren de milieuprestaties

- Bij zo goed als alle organisaties is er sprake van verbetering van de milieuprestaties. Bij 23% van de organisaties wordt een substantiële verbetering voor een of meer invalshoeken die de milieuprestatie bepalen gerealiseerd. Dit gebeurt het vaakst door investeringen in energiebesparing/eigen opwekking. Opvallend is dat ook de wijziging van producten/diensten vaak worden genoemd. Dit zou betekenen dat het onderwerp circulaire economie wordt opgepakt.
- De verbeteringen worden mede door het certificatieproces bereikt (66% is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling dat door certificatie betere milieuprestaties worden bereikt). Ten opzichte van het onderzoek in 2013 is de bijdrage van certificatie op de milieuprestaties gedaald (was 76%).
- Bij de meeste organisaties staan ook verbeteringen voor de komende jaren ingepland. De meeste organisaties hebben plannen voor verbeteringen gericht op drie of meer invalshoeken die de milieuprestatie bepalen. Verbeteringen gericht op energiebesparing/CO₂-reductie komen het meest frequent voor (bij 38% staan substantiële/redelijke grote verbeteringen gepland).

Het gebruik van het ISO 14001-managementsysteem bij overheidstoezicht blijft beperkt

- Net als bij het onderzoek in 2013 wordt tijdens door toezichthouders van de overheid nauwelijks gebruik gemaakt van de informatie die door het aanwezige managementsysteem aanwezig is. Gecertificeerde organisaties die met enige regelmaat te maken hebben met overheidstoezicht hebben wel de wens dat hier gebruik van wordt gemaakt bij het toezicht.
- Het gebruik van een ISO 14001-certificaat in relatie tot de overheid is nauwelijks van invloed op het besluit om een ISO 14001-certificaat te behalen of te continueren.

ISO 14001-certificatie is vooral van belang in het zakelijk verkeer

- ISO 14001-certificatie is bij veel organisaties onderdeel van het MVO/duurzaamheidsbeleid en wordt bij veel organisaties als een voorwaarde voor 'zaken doen' beschouwd.
- Het feit dat ISO 14001-certificaten worden gevraagd wil niet zeggen dat ook altijd goed bekend is wat de betekenis van een ISO 14001-certificaat is. Verschillende suggesties worden gedaan om daar aandacht aan te besteden.

Tevredenheid over de activiteiten van SCCM

- Ten opzichte van de 2013 is de bekendheid met mijn.sccm sterk gestegen. In 2013 was 58% niet op de hoogte van de beschikbaarheid van samenvattingen van wet- en regelgeving via mijn.sccm, dat is nu gedaald tot 19%.
- Verschillende suggesties zijn gedaan voor onderwerpen om aandacht aan te besteden. Informatie over de invulling van 'levenscyclusperspectief' wordt het vaakst genoemd.

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Samenvatting resultaten

In de volgende elf tabellen zijn de resultaten van het onderzoek samengevat.

N = het aantal respondenten.

TABEL 1: ACHTERGROND EN MOTIVATIE TOT ISO 14001-CERTIFICATIE

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a Wij hebben niet getwijfeld over de overgang naar ISO 14001:2015	73%	6%	4%	16%
b Klanten verwachten dat wij ISO 14001 zijn gecertificeerd, stoppen met ISO 14001 is dan geen optie	47%	33%	10%	9%
c Wij vinden ISO 14001-certificatie vooral belangrijk voor onszelf	41%	43%	11%	5%

TABEL 2: DE WAARDERING VAN WIJZIGINGEN IN DE ISO 14001:2015-NORM

N = 308	STERKE VERBETERING	ENIGSZINS VERBETERD	GELIJK	VERSLUCHTERING	ONBEKEND OF N.V.T.
a De wijzigingen in de norm als geheel	27%	43%	11%	0%	18%
b Toevoeging contextanalyse	29%	38%	12%	3%	17%
c Eisen aan betrokkenheid van de directie	39%	29%	15%	1%	16%
d Onderscheid risico's én kansen in planning	30%	39%	13%	2%	17%
e Milieuaspecten vanuit levenscyclusperspectief	18%	37%	23%	4%	17%
f Vaststellen van benodigde competenties	11%	34%	34%	2%	18%
g Processen voor in- en externe communicatie	6%	36%	38%	2%	18%
h Validiteit en betrouwbaarheid milieu-informatie	11%	36%	34%	1%	17%
i Inzicht in de compliancestatus	12%	40%	28%	1%	17%
j Het niet meer vereisen van 'procedures'	34%	26%	17%	5%	18%

TABEL 3: DE GEVOLGEN VAN DE WIJZIGINGEN IN DE ISO 14001-NORM

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONEENS OMDAT WIJ DIT AL HADDEN	ONBEKEND
a Wij hebben beter inzicht gekregen in wensen van belanghebbenden en belangrijke ontwikkelingen	20%	47%	9%	18%	5%
b Mede door de contextanalyse heeft onze organisatie naast operationele ook strategische milieudoelstellingen voor de (middel)lange termijn	20%	42%	15%	19%	4%
c De directie is door de eisen in de norm sterker betrokken	23%	39%	21%	14%	3%
d Er is nu ook aandacht voor de gevolgen van veranderingen in het milieu (bijv. klimaat) voor onze organisatie	13%	44%	21%	19%	3%
e Wij hebben een beter inzicht in de compliancestatus	22%	39%	18%	17%	4%
f De kwaliteit van de milieu-informatie krijgt door de eisen in de norm meer aandacht en is beter geborgd	22%	44%	16%	12%	5%
g Ook als is het niet vereist, wij gebruiken nog steeds procedures	52%	31%	10%	3%	4%

TABEL 4: DE GEVOLGEN VAN DE HLS VOOR HET GEBRUIK VAN ANDERE MANAGEMENTSYSTEMEN

N = 308	STERK EENS	EENS	NEUTRAAL	ONEENS	STERK ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a Wij ervaren de voordelen door de overeenkomsten	32%	42%	15%	4%	0%	6%
b Het is voor ons aanleiding om ISO 45001 in te voeren	4%	9%	28%	30%	8%	21%
c ISO 50001 wordt nu interessant voor ons	3%	6%	33%	27%	6%	24%

TABEL 5: GEMIDDELD RAPPORTCIJFER VOOR WAARDERING CERTIFICATIEPROCES

	N =	GEMIDDELD RAPPORTCIJFER 2019
Industrie	127	7,4
Bouw en landbouw	67	7,4
Diensten	114	7,3
Totaal	308	7,4

TABEL 6: DE MATE WAARIN DE AFGELOPEN 5 JAAR VERBETERINGEN ZIJN GEREALISEERD

N = 308	SUBSTANTIËLE VERBETERING	REDELIJK GROTE VERBETERING	VERBETERING	MIN OF MEER GELIJK	ONBEKEND OF N.V.T.
a Ontwerp van producten/diensten zodat bijvoorbeeld minder of andere grondstoffen worden gebruikt /producten langer meegaan of circulair worden etc.	8%	26%	31%	18%	17%
b Vermindering van milieubelasting bij leveranciers door aandacht bij inkoop	4%	11%	36%	40%	8%
c Betere milieuprestaties door investering in milieuvriendelijkere productiemiddelen en faciliteiten (excl. energie)	6%	19%	43%	25%	6%
d Vermindering energieverbruik (incl. eigen opwekking)	14%	18%	38%	24%	5%
e Betere procesbeheersing waardoor bijvoorbeeld minder uitval en/of emissies	3%	14%	35%	38%	9%
f Maatregelen om veiligheid en kans op incidenten te verlagen	6%	20%	40%	29%	4%

TABEL 7: VERBETERINGEN DIE STAAN GEPLAND VOOR DE KOMENDE JAREN

N = 308	PLANNEN VOOR SUBSTANTIËLE VERBETERING	PLANNEN VOOR REDELIJK GROTE VERBETERING	PLANNEN VOOR VERBETERING	GEEN PLANNEN	ONBEKEND OF N.V.T.
a Ontwerp van producten/diensten zodat bijvoorbeeld minder of andere grondstoffen worden gebruikt /producten langer meegaan of circulair worden etc.	10%	13%	44%	17%	16%
b Vermindering van milieubelasting bij leveranciers door aandacht bij inkoop	6%	15%	56%	18%	6%
c Betere milieuprestaties door investering in milieuvriendelijkere productiemiddelen en faciliteiten (excl. energie)	8%	19%	50%	15%	8%
d Vermindering energieverbruik (incl. eigen opwekking)	14%	24%	49%	10%	3%
e Betere procesbeheersing waardoor bijvoorbeeld minder uitval en/of emissies	5%	16%	53%	17%	8%
f Maatregelen om veiligheid en kans op incidenten te verlagen	9%	24%	49%	13%	5%

TABEL 8: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN CERTIFICATIEAUDITS

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a Auditors van certificatie-instellingen zijn deskundig	56%	37%	5%	3%
b Auditors zouden best wat strenger mogen zijn	10%	30%	55%	5%
c Audits zouden wat dieper mogen gaan	12%	33%	50%	4%

TABEL 9: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN CERTIFICATIE

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a Certificatie stimuleert ons het managementsysteem te verbeteren	43%	45%	9%	3%
b Zonder certificatie zal het managementsysteem op den duur 'versloffen'	40%	35%	21%	4%
c Certificatie houdt ons scherp	53%	37%	7%	3%

TABEL 10: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE HET GEBRUIK VAN ISO 14001 IN RELATIE MET DE OVERHEID

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a De Wm-toezichthouder maakt gebruik van de aanwezigheid van het milieu-managementsysteem	13%	18%	23%	46%
b Onze wens is dat meer gebruik wordt gemaakt van het ISO 14001-certificaat bij het toezicht	29%	22%	5%	44%
c De Wm-toezichthouder begrijpt de essentie van een milieumanagementsysteem	17%	20%	8%	55%
d De waardering door de Wm-toezichthouder is voor ons een stimulans om met ISO 14001-certificatie door te gaan	11%	15%	25%	50%

TABEL 11: STELLINGEN MET BETREKKING TOT HET GEBRUIK VAN ISO 14001-CERTIFICAAT IN DE RELATIE TOT DE MARKT

N = 308	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
a Onze organisatie rapporteert extern over duurzaamheid / MVO	32%	25%	28%	15%
b Het ISO 14001-certificaat is belangrijk in het kader van duurzaamheid / MVO	36%	41%	12%	11%
c Een ISO 14001-certificaat wordt een voorwaarde om zaken te kunnen doen	34%	42%	14%	10%
d Ons beleid is om bij inkoop een ISO 14001-certificaat te vragen	19%	37%	31%	13%

 [TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichhouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en
veilig werken

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, versie 9 juni 2020

Disclaimer:

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks
kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten.
SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe
of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van
de inhoud van deze uitgave.